

prof. MUDr. Juraj Švec, DrSc. (16. 1. 1938–17. 2. 2017)

K nedožitým 80. narodeninám emeritného prednostu Onkologickej kliniky LF UK v Bratislave

Ondruš D.

V týchto dňoch si pripomíname výročie narodenia významného slovenského vysokoškolského pedagóga, lekára, vedca, politika a vzácného človeka prof. MUDr. Juraja Šveca, DrSc., ktorý by sa dožil 80 rokov.

Juraj Švec sa narodil 16. januára 1938 v Bratislave v rodine vysokoškolského profesora, lekára a vedca, niekdajšieho dekana Lekárskej fakulty UK (LF UK) prof. MUDr. Františka Šveca, DrSc. (1906–1976), popredného československého farmakológa a zakladateľa samostatného farmaceutického štúdia na Slovensku, ako najstarší z jeho troch synov. Po absolvovaní stredoškolského štúdia, ktoré ukončil maturitou v roku 1955 na 11ročnej strednej škole v Bratislave, študoval Juraj medicínu na LF UK v Bratislave, kde v roku 1961 promoval s vyznamenaním.

Už pred skončením vysokoškolského štúdia podpísal umiestenku do Sobra-niec na východnom Slovensku, kde pôsobil ako sekundárny lekár. V rokoch 1961–1962 pracoval ako sekundárny lekár v Liečebni TBC vo Vyšných Hágoch.

V lete roku 1962 prijal miesto odborného asistenta na Inštitúte pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov (ILF) v Bratislave. Tu, v rámci svojho pracovného zadelenia na Rádiologickom oddelení a oddelení nukleárnej medicíny Ústavu klinickej onkológie, absolvoval klinickú prax a po predatestačnej príprave získal v roku 1966 špecializáciu I. stupňa z vnútorného lekárstva. Pôsobil aj ako sekundárny lekár na oddelení chemoterapie nádorov pod vedením významného onkológa doc. MUDr. Alojza Winklera, DrSc. (1919–1981). V roku

1969 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu a získal vedeckú hodnosť kandidáta lekárskych vied z odboru onkológie.

V roku 1970 prijal ponuku akadémika Slovenskej akadémie vied (SAV) a Československé akademie věd (ČSAV) prof. MUDr. Viliama Thurzu, DrSc. (1912–1984) a nastúpil na miesto asistenta a neskôr odborného asistenta na vtedajšiu Katedru onkológie a rádiológie LF UK.

V roku 1980 získal nadstavbovú špecializáciu z klinickej onkológie a zároveň po obhajobe habilitačnej práce aj vedecko-pedagogickú hodnosť docenta pre odbor onkológie. V roku 1983 obhájil doktorskú dizertačnú prácu a získal vedeckú hodnosť doktora lekárskych vied. V roku 1987 bol vymenovaný za profesora pre odbor onkológie.

V roku 1980 sa Juraj Švec stal vedúcim Katedry onkológie a rádiológie, ne-

skôr aj nukleárnej medicíny LF UK. V rokoch 1985–1988 bol externým vedúcim Laboratória molekulárnej biológie nádorov Ústavu experimentálnej onkológie (ÚEO) SAV. V rokoch 1992–1996 bol riaditeľom ÚEO SAV a zároveň v rokoch 1990–1997 aj prednostom Onkologického ústavu LF UK, neskôr v rokoch 1998–2003 prednostom Onkologickej kliniky LF UK. Od roku 2004 pôsobil Juraj Švec vo funkcii zástupcu prednostu I. onkologickej kliniky LF UK a Onkologického ústavu sv. Alžbety (OÚSA), kde zotrval a významne pomáhal až do úplného konca svojej životnej púte.

V rokoch 1991–1997 pôsobil vo funkcii rektora Univerzity Komenského v Bratislave a v rokoch 2003–2010 bol dve funkčné obdobia prorektorom pre medzinárodné vzťahy Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU).

Juraj vstúpil do politiky v roku 1994 ako nezávislý kandidát Demokratickej únie. V rokoch 1993–2002 bol poslancom Národnej rady Slovenskej republiky a členom jej zahraničného výboru. V roku 1999 kandidoval na funkciu prezidenta Slovenskej republiky.

Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa zaoberal problematikou klinickej a experimentálnej onkológie, študoval problematiku onkovirológie, rozvíjal problematiku molekulárnej biológie onkogenézy, imunológie nádorovej choroby, predovšetkým karcinómu prsníka. Bol zodpovedným riešiteľom viacerých vedecko-výskumných projektov v rámci programu rozvoja vedy a techniky. Od začiatku 80. rokov minulého storočia koordinoval československý onkologický výskum v rámci Štátneho plánu technického rozvoja (ŠPTR), bol hlavným riešiteľom úlohy „Komplexné mechanizmy marmárnej karcinogenézy“, ktorá sa riešila aj v rámci Komplexného programu onkologického výskumu členských štátov vtedajšej Rady vzájomnej hospodárskej pomoci (RVHP) v spolupráci s pracoviskami v niekdajšom Sovietskom zväze, v Holandsku a Veľkej Británii. Už koncom 80. rokov minulého storočia bol prof. Švec považovaný za vedca, ktorý vyoral hlbokú brázd v onkológii a zapísal sa nielen do slovenských, ale i svetových análov.

Ako vysokoškolský pedagóg prednášal onkologickú problematiku slovenským i zahraničným poslucháčom LF UK, Prírodovedeckej a Farmaceutickej fakulty UK, SZU i Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Dlhé roky viedol kurzy Študentskej vedeckej a odbornej činnosti (ŠVOČ), z ktorých viacerí účastníci získali popredné umiestnenia na celoštátnych i medzinárodných konferenciách.

Počas svojho odborného a vedeckého rastu absolvoval niekoľko medzinárodných štipendií, študijných a pracovných pobytov na významných onkologických pracoviskách a univerzitách nielen v Európe, ale aj v Spojených štátoch. Ako vysokoškolský pedagóg a vedec vchoval početnú vedeckú školu a pod jeho ve-

dením vyrástli desiatky pedagogických a vedeckých pracovníkov (kandidátov vied, doktorandov, docentov i profesorov onkológie).

Počas pôsobenia v akademických funkciách zapájal Univerzitu Komenského i SZU do medzinárodného akademického a vedeckého prostredia. Tieto vysoké školy aj jeho pričinením prechádzali procesom internacionalizácie. Usiloval o spoluprácu s kvalitnými zahraničnými vysokými školami a vedeckými inštitúciami aj formou štipendijných výmenných pobytov pre študentov, absolventov slovenských vysokých škôl, vedeckých pracovníkov a pedagógov.

V rámci mnohých akademických a politických funkcií bol napr. prezidentom Slovenskej rektorskej konferencie, predsedom Klubu rektorov českých a slovenských vysokých škôl, členom Klubu európskych rektorov, Európskej rektorskej konferencie i Konferencie rektorov Podunajskej nížiny, členom Stálej komisie Rady Európy pre vysoké školstvo a vedu, Stálej komisie Rady Európy pre legislatívnu reformu vysokého školstva v Európe, zástupcom Slovenskej republiky v Európskej komisii pri Rade Európy pre humanizmus a toleranciu, zástupcom Slovenskej republiky v Edukačnej komisii Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) v Paríži apod. Ako člen Výkonného výboru Rady Európy pre legislatívnu reformu vysokých škôl bol spoluautorom monografie Rady Európy „Demokracia a riadenie vo vysokom školstve“.

Juraj Švec bol aj členom viacerých medzinárodných onkologických spoločností, napr. European Association for Cancer Research (EACR), Union Internationale Contre le Cancer (UICC), bol členom výkonného výboru Organization of European Cancer Institutes (OEI), výkonného výboru International Agency for Research on Cancer (IARC), bol zakladajúcim členom a členom predsedníctva International Association for Breast Cancer Research, členom komisie pre postgraduálnu výučbu onkológie Inter-

national Agency Against Cancer (IAAC), Európskej asociácie pre výskum rakoviny, Európskej onkologickej spoločnosti, Komisie vlády Slovenskej republiky pre boj proti rakovine, Slovenskej lekárskej spoločnosti, Slovenskej onkologickej spoločnosti, Slovenskej rádiologickej spoločnosti i členom Komisie expertov RVHP pre problém Zhubné novotvary.

V rámci zabezpečovania postgraduálneho vzdelávania bol členom Komisie pre obhajoby kandidátskych a doktorských dizertačných prác z rádiológie, Komisie ČR pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác z odboru onkológia, členom komisií Slovenskej republiky pre obhajoby kandidátskych, doktorandských a doktorských dizertačných prác z odboru onkológia.

Juraj Švec bol držiteľom viacerých domácich i zahraničných, najmä akademických vyznamenaní, ale aj napr. Zlatej medaily Rady Európy, Ceny Ministerstva školstva SSR za rok 1987, Pamätnej medaily pápeža Jána Pavla II. z príležitosti audiencie vo Vatikáne, Zlatej medaily pápeža Jána Pavla II. za rozvoj teologických štúdií v Slovenskej republike i Pamätnej zlatej medaily UK.

Okrem svojej bohatej pedagogickej, vedecko-výskumnej, politickej, organizátorskej aktivity sa venoval aj športu, pretekársky hrával volejbal, bol reprezentantom Slovenska v lyžovaní. Takmer 70-ročný absolvoval potápačský kurz s medzinárodnou licenciou. Športové aktivity i práce na chalupe na strednom Slovensku a jeho rodina ho udržiavali v kondícii do posledných chvíľ. Je iróniou osudu, že zomrel na onkologické ochorenie, ktorému sa ako lekár venoval celý svoj život.

Pre slovenskú akademickú obec ostal prof. MUDr. Juraj Švec, DrSc., človekom vysokých odborných, morálnych ľudských kvalít, symbolom vedy a výskumu v onkológii, ich medicínskej významnosti a potrebnosti.

*prof. MUDr. Dalibor Ondruš, DrSc.
prednosta I. onkologickej kliniky LF UK
a OÚSA v Bratislave*